

Trafikutskottets betänkande

1980/81: 1

om fortsatt körkortsreform (prop. 1979/80: 178)

Propositionens hemställan

I proposition 1979/80: 178 föreslår regeringen (kommunikationsdepartementet) riksdagen att anta

dels förslagen till

1. lag om ändring i lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott,
2. lag om ändring i körkortslagen (1977: 477),
3. lag om ändring i lagen (1971: 289) om allmänna förvaltningsdomstolar,

dels det till propositionen fogade förslaget till

4. lag om ändring i lagen (1976: 206) om felparkeringsavgift.

Vidare bereds riksdagen tillfälle att ta del av vad föredragande departementschefen i propositionen har anfört om ställningstaganden till vissa internationella överenskommelser.

Propositionens lagförslag (1) om ändring i lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott har remitterats till justitiekottet. Propositionen har i övrigt remitterats till trafikutskottet.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen förordas att frågor om återkallelse av körkort på grund av trafikbrott även i fortsättningen skall avgöras uteslutande av de allmänna förvaltningsdomstolarna. En samordning av ansvars- och körkortsfrågan föreslås dock på så sätt att den allmänna domstolen när den bestämmer påföljden skall kunna ta hänsyn till en körkortsåterkallelse som har följt eller kommer att följa på brottet. En sådan samordning blir av praktisk betydelse främst vid rattfylleribrott.

Tanken på att införa ett s. k. pricksystem avvisas.

Beträffande handläggningen föreslås bl. a. ett tvåpartssystem i körkortsprocessen genom att ett allmänt ombud förordnas i varje län för att föra det allmännas talan i vissa körkortsmål. Ombudet föreslås bli knutet till länsstyrelsen. Vissa återkallelsegrunder och varningsinstitutet reformeras. Vidare förordas att möjligheten att förelägga försumliga förare att avlägga ett nytt förarprov används i ökad omfattning.

De viktigaste bestämmelserna om förfarandet i körkortsmålen föreslås samlade i körkortslagen i stället för att som nu vara spridda på olika författningar.

I propositionen redovisas också flera förenklingar och rationaliseringar

som regeringen senare kommer att besluta om. Det gäller bl. a. ansökningar om körkort, giltighetstiden för körkortstillstånd, överflyttning av körkortsmål mellan länsrätter, återförvärv av förarbehörigheten efter återkallelse, registrering och utländska körkorts giltighet i Sverige.

Vidare föreslås en mindre jämkning i lagen om felparkeringsavgift.

Slutligen förordas ratifikation av vissa internationella överenskomelser på vägtrafiklagstiftningens område.

De flesta av de nya reglerna är avsedda att träda i kraft den 1 januari 1981.

Lagförslagen

De lagförslag, som har remitterats till trafikutskottet, har följande lydelse:

1 Förslag till

Lag om ändring i körkortslagen (1977: 477)

Härigenom föreskrivs i fråga om körkortslagen (1977: 477)

dels att 1, 2, 8–10, 15, 16, 18, 19, 21–24, 26, 32, 38 och 39 §§ samt rubriken närmast före 39 § skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas tio nya paragrafer, 40–49 §§, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag gäller behörigheten att föra motorfordon, terrängmotorfordon, traktor och motorredskap.

Behörigheten att föra motorfordon eller terrängmotorfordon anges på följande sätt i körkort.

Bokstav	Behörighet	Bokstav	Behörighet
A	motorcykel (<i>för tung motorcykel först när körkortshavaren har fyllt 18 år</i>)	A	motorcykel
B	personbil, lätt lastbil och ett till sådan bil kopplat lätt släpfordon.	B	personbil, lätt lastbil och ett till sådan bil kopplat lätt släpfordon.
C	terrängvagn	C	terrängvagn
D	tung lastbil	D	tung lastbil
E	buss	E	buss
	släpfordon, oavsett antal och vikt	F	släpfordon, oavsett antal och vikt

Behörighet att i yrkesmässig trafik för personbefordran föra personbil, lätt lastbil eller terrängvagn utmärkes i körkort med beteckningen TAXI.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 §

Bil, terrängvagn eller motorcykel får föras endast av den som har körkort för fordonet. *Är till bil kopplat släpfordon skall körkortsbehörigheten omfatta även detta.*

Bil, terrängvagn eller motorcykel får föras endast av den som har körkort för fordonet. *Ett körkort med behörigheten A gäller för tung motorcykel först när körkortshavaren har fyllt 18 år. Har släpfordon kopplats till en bil skall föraren ha körkortsbehörighet även för detta.*

Utan hinder av första stycket får lastbil, släpfordon eller buss föras

1. utan last eller passagerare inom garageområde, verkstadsområde eller bensinstationsområde eller eljest kortare sträcka av den som har körkort med behörigheten B,

2. med last eller passagerare i fall som avses under 1. om färden äger rum i samband med bärgning, reparation eller liknande åtgärd beträffande fordonet *eller fordonståget* samt föraren har körkort med behörigheten B och har fyllt 19 år,

2. med last eller passagerare i fall som avses under 1. om färden äger rum i samband med bärgning, reparation eller liknande åtgärd beträffande fordonet samt föraren *av detta* har körkort med behörigheten B och har fyllt 19 år.

3. i tjänsteutövning av polisman, som har körkort med behörigheten B.

Den vars körkort har återkallats får inom garageområde, verkstadsområde eller liknande utan last eller passagerare föra fordon av det slag som det återkallade körkortet berättigade honom att föra, om medgivande därtill har lämnats. Sådant medgivande får avse en tid av högst tre år.

8 §

Vid meddelande av körkortstillstånd får föreskrivas villkor.

Körkortstillståndet gäller endast under en viss tid. I tillståndet får föreskrivas särskilda villkor för körkortet.

9 §

Körkort får utfärdas endast om körkortstillstånd har meddelats.

Körkort får utfärdas endast för den som har ett gällande körkortsstillstånd.

10 §

Körkort får ej utfärdas under tid då spärrtid som avses i 21 § löper.

Körkortet får inte lämnas ut under tid då spärrtid som avses i 21 § löper.

15 §

Körkort gäller *ej*.

Ett körkort gäller inte

1. innan det har lämnats ut,

1. innan det har lämnats ut,

2. om det har återkallats,

2. medan det är återkallat,

3. medan det är omhändertaget,

3. medan det är omhändertaget,

4. om det har ersatts med annat körkort.

4. om det har ersatts med *ett* annat körkort.

Nuvarande lydelse

I annat fall än som avses i första stycket är körkort ogiltigt, om det ej efter ansökan av körkortshavaren förnyas senast vid den tidpunkt under tionde året efter utfärdandet eller senaste förnyelsen som statens trafiksäkerhetsverk har bestämt. Sådant körkort får förnyas, om körkortshavaren ansöker därom inom ett år från det att kortet blev ogiltigt.

Föreslagen lydelse

Ett körkort blir också ogiltigt, om det inte efter ansökan av körkortshavaren förnyas senast vid den tidpunkt under tionde året efter utfärdandet eller senaste förnyelsen som trafiksäkerhetsverket har bestämt. Ett sådant körkort får förnyas, om körkortshavaren ansöker om det inom ett år från det att kortet blev ogiltigt.

16 §

Körkort skall återkallas.

En körkort skall återkallas

1. om körkortshavaren har brutit mot 1 § andra stycket eller 4 § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott.

2. om körkortshavaren har brutit mot 5 § samma lag och *personskada eller sådan sakskada som ej är ringa har uppkommit.*

2. om körkortshavaren har brutit mot 5 § samma lag och *överträdelsen inte kan anses som ringa.*

3. om körkortshavaren genom upprepade förseelser i väsentlig grad har visat bristande vilja eller förmåga att rätta sig efter de bestämmelser som gäller i trafikens eller trafiksäkerhetens intresse för förare av motordrivet fordon eller spårvagn.

4. om körkortshavaren i annat fall har brutit mot en från trafiksäkerhetssynpunkt väsentlig regel vid förande av motordrivet fordon eller spårvagn.

4. om körkortshavaren i annat fall har brutit mot en från trafiksäkerhetssynpunkt väsentlig regel vid förande av *ett* motordrivet fordon eller *en* spårvagn och *överträdelsen inte kan anses som ringa.*

5. om körkortshavaren på grund av opålitlighet i nykterhetshänseende ej bör ha körkort.

6. om det med hänsyn till brottslig gärning som körkortshavaren har gjort sig skyldig till kan antagas att han ej kommer att respektera trafikreglerna och visa hänsyn, omdöme och ansvar i trafiken eller om han på grund av sina personliga förhållanden i övrigt ej kan anses lämplig som förare av körkortspliktigt fordon.

7. om körkortshavarens förutsättningar för rätt att föra körkortspliktigt fordon är så väsentligt begränsade genom sjukdom, skada eller dylikt att han från trafiksäkerhetssynpunkt ej vidare bör ha körkort.

8. om körkortshavaren ej följer föreläggande att ge in läkarintyg eller bevis om godkänt förarprov.

9. om körkortshavaren ej följer föreläggande att förnya körkort.

10. om körkortshavaren begär att körkortet skall återkallas.

18 §

Beslut om slutlig återkallelse av körkort på grund av straffbelagd

Till grund för återkallelse av körkort till följd av brottslig gärning

Nuvarande lydelse

gärning får ej meddelas förrän frågan om straff har blivit avgjord genom dom som har vunnit laga kraft. Vad som har sagts nu gäller dock ej

1. om omständigheterna är sådana, att körkortshavaren oavsett utgången i ansvarsfrågan kan anses olämplig att föra körkortspliktigt fordon,

2. om åklagare med stöd av 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan författning har meddelat beslut att ej tala å gärningen.

Föreslagen lydelse

skall beträffande frågan hurvida brott föreligger läggas lagakraftvunnen dom eller åklagares beslut enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan författning att ej tala å gärningen.

19 §¹

Uppstår fråga om återkallelse av körkort och kan det på sannolika skäl antagas, att körkortet kommer att återkallas slutligt, skall körkortet återkallas tills vidare.

Ett körkort skall återkallas tills vidare i avvaktan på slutligt avgörande av återkallelsefrågan om det på sannolika skäl kan antas att körkortet kommer att slutligt återkallas på någon av de grunder som avses i 16 § 1–7. Grundas beslutet på misstanke om brottslig gärning, skall beslutets giltighetstid begränsas enligt vad som gäller för spärrtid enligt 21 §.

Rör frågan återkallelse på grund av brott mot 4 § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott och hade föraren före färdens slut förtärt starka drycker i sådan mängd att alkoholkoncentrationen i hans blod under eller efter färden uppgick till minst 0,8 promille, skall körkortet återkallas tills vidare.

21 §²

Föreligger vid prövning av ansökan om förhandsbesked eller körkortstillstånd hinder mot meddelande av körkortstillstånd på grund av sökandens personliga förhållanden eller återkallas körkort med åberopande av återkallelsegrund som avses i 16 § 1–6 bestämmes spärrtid om lägst en månad och

Om det vid prövningen av en ansökan om förhandsbesked eller körkortstillstånd finns hinder mot att meddela körkortstillstånd på grund av sökandens personliga förhållanden eller om ett körkort eller ett körkortstillstånd återkallas med stöd av 16 § 1–6, skall en spärrtid på lägst en månad och högst tre år

¹ Ändringen innebär bl.a. att andra stycket upphävs.

² Ändringen innebär bl. a. att andra och tredje styckena upphävs.

†1 Riksdagen 1980/81. 15 saml. Nr 1

Nuvarande lydelse

högst tre år. Vid brott som avses i 1 § andra stycket eller 4 § 1 mom. lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott *bestämmer* spärrtiden till lägst ett år.

Inträffar under spärrtid omständighet som kan föranleda nytt beslut om sådan tid, får prövas om den redan bestämda spärrtiden skall förlängas. Sådan prövning sker efter ansökan. Ansökan skall göras före spärrtidens utgång. Prövningen avser sökandens förhållanden fram till tidpunkten för beslutet. Förlängning får ske med högst tre år vid varje ny prövning.

Vad som anges i andra stycket skall tillämpas på motsvarande sätt om det under spärrtiden har framkommit sådan omständighet som har inträffat före beslutet om spärrtid men inte har varit känd vid det tillfället.

22 §³

Har i fråga om körkortshavare förekommit sådana omständigheter att det finns särskild anledning att erinra honom om de krav som ställes på honom från trafiksäkerhetssynpunkt, får varning meddelas honom, om skäl för återkallelse ej föreligger.

Har körkortshavare brutit mot 4 § 2 mom. lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott men hade han ej före färdens slut förtärt starka drycker i sådan mängd att alkoholkoncentrationen i hans blod under eller efter färden uppgick till 0,8 promille, får varning meddelas honom i stället för att beslut fattas om återkallelse av körkortet, om han ej tidigare har dömts för brott mot 4 § nämnda lag och omständigheterna är mildrande.

Har i fråga om körkortshavare förekommit sådana omständigheter som avses i 16 § 2–6, får varning meddelas i stället för beslut

Föreslagen lydelse

bestämmas. Vid brott som avses i 1 § andra stycket eller 4 § 1 mom. lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott skall spärrtiden bestämmas till lägst ett år.

I stället för att körkortet återkallas skall körkortshavaren meddelas varning i sådana fall som avses i 16 § 2–6, om varningen av särskilda skäl kan anses vara en tillräcklig åtgärd.

Om körkortshavaren har brutit mot 4 § 2 mom. lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott men inte före färdens slut hade förtärt starka drycker i sådan mängd att alkoholkoncentrationen i hans blod under eller efter färden uppgick till 0,8 promille, får varning meddelas honom i stället för återkallelse om omständigheterna är mildrande.

³ Ändringen innebär bl. a. att tredje stycket upphävs.

Nuvarande lydelse

om återkallelse, om varning av särskilda skäl kan anses vara en tillräcklig åtgärd.

*Föreslagen lydelse*23 §⁴

Har körkortshavare vid förande av motordrivet fordon eller spårvagn gjort sig skyldig till grov vårdslöshet eller visat uppenbar likgiltighet för andra människors liv eller egendom eller företett tydliga tecken på påverkan av starka drycker eller annat ämne, eller saknar han till följd av sjukdom, skada eller dylikt förutsättningar att föra körkortspliktigt fordon på ett trafiksäkert sätt, *omhändertages* körkortet.

Misstänkes att körkortshavare vid förande av motordrivet fordon eller spårvagn har brutit mot 4 § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott, och hade han före färdens slut förtärt starka drycker i sådan mängd att alkoholkoncentrationen i hans blod uppgick till minst 0,5 promille under eller efter färden *omhändertages* körkortet sedan *analysbevis* har erhållits. Är fråga om brott mot 4 § 2 mom. nämnda lag, men uppgick alkoholkoncentrationen *ej* till 0,8 promille, *får* om omständigheterna vid brottet kan anses mildrande, *körkortet omhändertagas endast om körkortshavaren tidigare har dömts för brott mot 4 § nämnda lag.*

Om körkortshavaren vid förande av *ett* motordrivet fordon eller *en* spårvagn har gjort sig skyldig till grov vårdslöshet eller visat uppenbar likgiltighet för andra människors liv eller egendom eller företett tydliga tecken på påverkan av starka drycker eller annat ämne, eller *om* han till följd av sjukdom, skada eller dylikt saknar förutsättningar att föra körkortspliktigt fordon på ett trafiksäkert sätt, *skall* körkortet *omhändertas*.

Misstänks att körkortshavaren vid förande av *ett* motordrivet fordon eller *en* spårvagn har brutit mot 4 § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott, och hade han före färdens slut förtärt starka drycker i sådan mängd att alkoholkoncentrationen i hans blod uppgick till minst 0,5 promille under eller efter färden, *skall* körkortet *omhändertas* sedan *analysbeviset* har erhållits. Är *det* fråga om *ett* brott mot 4 § 2 mom. nämnda lag, men uppgick alkoholkoncentrationen *inte* till 0,8 promille, *skall körkortet inte omhändertas* om omständigheterna vid brottet kan anses mildrande.

24 §

Om behörigheten att föra motordrivet fordon har varit fräntagen en körkortshavare med stöd av 19 eller 23 § under minst så lång tid som skulle ha bestämts som spärrtid, får i mål om återkallelse av körkortet förordnas att ytterligare ingripande inte skall ske.

⁴ Senaste lydelse 1978:94.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Föreligger synnerliga skäl får med avvikelse från denna lag återkallelse underlåtas eller spärrtid sättas ned, om det kan ske utan fara för trafiksäkerheten. Underlåtes återkallelse får varning meddelas i stället.

26 §

Bestämmelserna om återkallelse, spärrtid, varning och underlåtelse av körkortsingripande m.m. i 16-22, 24 och 25 §§ tillämpas även i fråga om den som genom lagakraftvunnen dom utom riket har dömts till ansvar i sådant avseende som sägs i angivna lagrum.

Vid tillämpningen av denna lag jämföras med svensk dom en brottmålsdom eller ett annat likvärdigt avgörande som har meddelats av en utländsk domstol eller någon annan utländsk myndighet.

32 §

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter i de avseenden som anges i denna lag och föreskrifter om undantag från lagen. Detsamma gäller föreskrifter om förarutbildning och registrering av *fördonsförare*. Regeringen får även meddela föreskrifter om utländska körkorts giltighet i landet.

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer får för visst fall *förordna* om undantag från *bestämmelse* i denna lag.

Regeringen eller *den* myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter i de avseenden som anges i denna lag och föreskrifter om undantag från lagen. Detsamma gäller föreskrifter om förarutbildning och *om sådan* registrering *som behövs för tillämpningen av lagen*. Regeringen får även meddela föreskrifter om utländska körkorts giltighet i landet.

Regeringen eller *den* myndighet som regeringen bestämmer får i *enskilda* fall *medge* undantag från denna lag.

38 §

Framföres fordon i strid mot denna lag eller föreskrift som har meddelats med stöd av lagen, skall polisman hindra fortsatt färd som *ej* kan ske utan påtaglig fara för trafiksäkerheten eller annan olägenhet.

Om ett fordon *framförs* i strid mot denna lag eller *en* föreskrift som har meddelats med stöd av lagen, skall polisman hindra fortsatt färd som *inte* kan ske utan påtaglig fara för trafiksäkerheten eller annan *väsentlig* olägenhet.

Domstolsförfarandet**Förfarandet i körkortsmål m.m.**39 §⁵

Länsrätt prövar frågor som rör körkortsingripanden i de fall som anges i särskild författning.

I mål som avses i första stycket har domstolen samma befogenhet

Länsstyrelsen prövar frågor om meddelande av körkortstillstånd och utfärdande av traktorkort.

Länsstyrelsen prövar också andra frågor om körkort. Dessa fram-

⁵ Lydelse enligt förslag i prop. 1979/80: 1.

Nuvarande lydelse

som länsstyrelsen har när den handlägger ett körkortsärende.

Finns det anledning att anta att någon inte bör ha körkort eller traktorkort på grund av sina nykterhetsförhållanden, får länsstyrelsen eller domstolen höra socialnämnden, om nämndens yttrande har betydelse för ärendets avgörande.

Domstolens beslut om varning eller återkallelse skall delges den som beslutet rör. Mot beslut om varning enligt denna lag får talan inte föras.

Föreslagen lydelse

går av föreskrifter som regeringen beslutar.

Om länsstyrelsen finner anledning anta att någon inte bör ha körkort eller traktorkort på grund av sina nykterhetsförhållanden, får länsstyrelsen höra socialnämnden, om nämndens yttrande har betydelse för ärendets avgörande.

40 §

Länsrätten prövar mål om återkallelse av körkort, körkortstillstånd och traktorkort, mål om nedläggning av spärrtid efter återkallelse, mål om återkallelse som avses i 20 § första stycket 2 och mål om vägran att godkänna ett utländskt körkort.

41 §

Mål som avses i 40 § anhängiggörs i länsrätten genom ansökan.

Om ett körkort eller ett traktorkort är omhändertaget enligt 23 §, skall länsrätten utan dröjsmål pröva om körkortet eller traktorkortet skall återkallas tills vidare eller återställas.

42 §

I mål enligt denna lag får rätten förelägga den enskilda parten att ge in läkarintyg eller bevis om godkänt förarprov. Rätten får också, under de förutsättningar som anges i 39 § tredje stycket, höra socialnämnden.

43 §

Beslutar rätten om återkallelse, får rätten samtidigt förordna att ett godkänt förarprov skall avläggas innan körkort eller traktorkort lämnas ut. Om det begärs, skall rätten också pröva frågan om ett sådant

medgivande som avses i 2 § tredje stycket.

44 §

Om rätten i ett mål om återkallelse av körkort, körkortstillstånd eller traktorkort beslutat att återkallelse inte skall ske, får rätten meddela särskilda villkor för körkortet eller traktorkortet eller besluta att en förnyad personutredning skall göras vid en senare tidpunkt. Gäller målet återkallelse av ett körkortstillstånd, får rätten förlänga giltighetstiden för tillståndet.

45 §

Ett beslut om återkallelse eller varning skall delges den som beslutet rör.
Ett beslut enligt denna lag gäller omedelbart, om inte annat föreskrivs.

46 §

Ett föreläggande som avses i 42 § får överklagas endast i samband med talan mot det beslut varigenom målet avges.
Ett beslut i fråga om förlängning av giltighetstiden för ett körkortstillstånd får inte överklagas.

47 §

Det allmänna i sådana mål som avses i 40 § förs av allmänt ombud. Det allmänna ombudet har samma utredningsbefogenheter som rätten har enligt denna lag.
Det allmänna ombudet får föra talan även till den enskilda partens förmån.

48 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskrider

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

nar för varje län en eller flera personer att vara allmänt ombud och ersättare för dem.

49 §

Besvär av det allmänna ombudet skall anföras inom tre veckor från den dag då det överklagade beslutet meddelades.

Har en part anfört besvär över ett beslut, får även motparten föra talan mot beslutet, trots att besvärstiden har gått ut. Besvären skall dock anföras inom en vecka från utgången av besvärstiden för den första besvärstalan. Återkallas eller förfaller denna, är även den senare besvärstalan förfallen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981. Bestämmelserna i 39 § tredje stycket och 42 § andra meningen träder dock i kraft den dag regeringen bestämmer.

Regeringen får meddela de övergångsbestämmelser som behövs.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1971: 289) om allmänna förvaltningsdomstolar

Härigenom föreskrivs att 14 och 18 §§ lagen (1971: 289) om allmänna förvaltningsdomstolar¹ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*14 §²

Länsrätt prövar

1. mål enligt skatte-, taxerings-, uppbörds- och folkbokföringsförfattningarna i den utsträckning som är föreskrivet i dessa författningar.

2. mål enligt socialtjänstlagen (1979: 000), lagen (1979: 000) med särskilda bestämmelser om vård av unga, utlänningslagen (1954: 193), smittskyddslagen (1968: 231) och lagen (1970: 375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller

2. mål enligt socialtjänstlagen (1979: 000), lagen (1979: 000) med särskilda bestämmelser om vård av unga, utlänningslagen (1980: 000), smittskyddslagen (1968: 231), lagen (1970: 375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge

¹ Lagen omtryckt 1979: 165.

² Lydelse enligt förslag i prop. 1979/80: 1.

Nuvarande lydelse

Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling i den utsträckning som är föreskrivet i dessa lagar samt mål enligt 21 kap. föräldrabalken.

3. såvitt gäller svenskt körkort, trafik kort eller traktorkort, mål om varning eller återkallelse och, såvitt gäller utländskt körkort, mål om varning eller vägran att godkänna körkortet, allt enligt vad där om är särskilt föreskrivet.

Föreslagen lydelse

för verkställighet av beslut om vård eller behandling och *körkortslagen* (1977:477) i den utsträckning som är föreskrivet i dessa lagar samt mål enligt 21 kap. föräldrabalken.

18 §³

Länsrätt är domför med en lagfaren domare ensam

1. när åtgärd som avser endast måls beredande vidtages.
2. vid sådant förhör med vittne eller sakkunnig som begärts av annan länsrätt samt vid sådant förhör i ärende enligt *utlänningslagen* (1954:193) som begärts med stöd av 40 § samma lag.
3. vid beslut som avser endast rättelse av felräkning, felskrivning eller annat uppenbart förbiseende.
4. vid beslut, *såvitt gäller svenskt körkort, trafik kort eller traktorkort, om återkallelse tills vidare eller, såvitt gäller utländskt körkort, om vägran tills vidare att godkänna körkortet*, när det är uppenbart att sådant beslut bör meddelas.

2. vid sådant förhör med vittne eller sakkunnig som begärts av annan länsrätt samt vid sådant förhör i ärende enligt *utlänningslagen* (1980: 000) som begärts med stöd av 57 § samma lag.
4. vid beslut om återkallelse tills vidare *av ett* körkort, *körkortstillstånd* eller traktorkort eller om vägran tills vidare att godkänna *ett* utländskt körkort, när det är uppenbart att *ett* sådant beslut bör meddelas.

5. vid annat beslut som inte innefattar slutligt avgörande av mål.

Om det inte är påkallat av särskild anledning att målet prövas av fullsuttent rätt, är länsrätt domför med en lagfaren domare ensam vid beslut som inte innefattar prövning av målet i sak.

Vad som sägs i andra stycket gäller även vid avgörande av

1. mål om utdömmande av vite.
2. mål enligt bevissäkringslagen (1975: 1027) för skatte- och avgiftsprocessen, enligt lagen (1978: 880) om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter, om handlings undantagande från taxeringsrevision, skatterevision eller annan granskning och om befrielse från skyldighet att lämna kontrolluppgift enligt taxeringslagen (1956: 623).
3. mål om omedelbart omhändertagande enligt 6 § lagen (1979: 000) med särskilda bestämmelser om vård av unga.
4. mål enligt uppbörds- och folkbokföringsförfattningarna med undantag av mål om arbetsgivares ansvarighet för arbetstagares skatt.

³ Lydelse enligt förslag i prop. 1979/80: 1 och prop. 1979/80: 153.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

5. mål om uppdelning av taxeringsvärde enligt 8 § 3 mom. sista stycket kommunalskattelagen (1928: 370).

6. mål som avser ändring av taxerad inkomst med högst 1 000 kronor.

7. mål enligt skatte- och taxeringsförfattningarna i vilket beslutet överensstämmer med parternas samstämmiga mening.

8. mål om rättshjälp genom offentligt biträde i ett ärende hos en annan myndighet.

9. mål enligt körkortslagen (1977: 477), om beslutet innebär att varning meddelas eller om det är uppenbart att ett körkort, körkorts-tillstånd eller traktorkort skall återkallas eller att ett utländskt körkort inte skall godkännas.

9. mål i vilket saken är uppenbar.

10. mål i vilket saken är uppenbar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1976: 206) om felparkeringsavgift

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1976: 206) om felparkeringsavgift skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 §

Felparkeringsavgift utgör lägst femtio och högst etthundrafemtio kronor.

I kommun, som svarar för trafikövervakning enligt lagen (1964: 321) om kommunal trafikövervakning, fastställer kommunfullmäktige felparkeringsavgiftens belopp. I annan kommun fastställs beloppet av länsstyrelsen.

Regeringen får ange det högsta och det lägsta belopp som felparkeringsavgifter får fastställas till. Beloppen får därvid varieras med hänsyn till skilda slag av parkeringsöverträdelse.

I de kommuner som svarar för trafikövervakning enligt lagen (1964: 321) om kommunal trafikövervakning fastställer kommunfullmäktige felparkeringsavgiftens belopp. I andra kommuner fastställs beloppet av länsstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981.

Under den allmänna motionstiden 1980 väckta motioner

I motion 1979/80: 534 av Elver Jonsson och Margareta Andrén (båda fp) yrkas att riksdagen beslutar anhänga hos regeringen att körkortsförordningen ändras så att obehörig övningskörning förhindras i enlighet med vad som sägs i motionen.

I motion 1979/80: 1359 av Per Stenmarck (m) yrkas att riksdagen beslutar anta följande förslag till tillägg till 16 § körkortslagen:

11. om körkortshavaren förvärvat sitt körkort jämligt KK den 6 juni 1962 (nr 262) och därvid som grund för sin ansökan företett falskt utländskt körkort eller därmed jämförlig handling.

I motion 1979/80: 1360 av Per Stenmarck (m) yrkas att riksdagen anhängar att regeringen ändrar 39 och 42 §§ i körkortsförordningen i enlighet med följande förslag

39 §

Har för återkallelse ej återopats annan grund än som avses i 16 § mom. 2, 3 eller 4 körkortslagen (1977:477) och göres ansökan om körkortstillstånd eller förhandsbesked senast en månad efter spärrtidens utgång eller, i det fall då tiden innan slutlig återkallelse är längre än spärrtiden, senast en månad efter delgivning av beslut om slutlig återkallelse, behöver besked om personutredning ej bifogas ansökningen. Föreligger särskilda skäl får dock förordnas om personutredning. Beslut om förlängning av spärrtid eller beslut om ny spärrtid får ej meddelas utan att förnyad personutredning har skett.

42 §

Efter återkallelse av körkort enligt 16 § 1–6 körkortslagen (1977:477) lämnas körkort ut utan att nytt, godkänt förarprov behöver avläggas, om spärrtiden har varit högst tolv månader och ansökan om körkortstillstånd har gjorts inom tid som anges i 39 §. Föreligger särskilda skäl får dock i beslut om återkallelse bestämmas att godkänt förarprov skall avläggas.

I motion 1979/80: 1361 av Per Stenmarck (m) yrkas att riksdagen beslutar anta följande förslag till ändrad lydelse av 22 § mom. 1 körkortslagen:

Har i fråga om körkortshavare förekommit sådana omständigheter att det finns särskild anledning att erinra honom om de krav som ställes på honom från trafiksäkerhetssynpunkt, får erinran meddelas honom, om skäl för återkallelse ej föreligger.

I motion 1979/80: 1738 av Blenda Littmarek och Margareta Gard (båda m) yrkas att riksdagen hos regeringen anhåller om översyn av

1. körkortslagens regler om i vilka fall olovlig körning resp. återkallelse av körkort skall medföra att vederbörandes möjligheter att övningsköra inskränks.

2. reglerna i körkortslagen om olika körkortsbehörighet, i syfte att förtydliga dem så att medborgarna inte på grund av bestämmelsernas svårillgänglighet drabbas av straff.

3. de regler varmed lagstiftaren söker förmå medborgarna att inte köra bristfälliga bilar.

4. de regler som syftar till att stävja olovlig körning.

Motioner väckta med anledning av proposition 1979/80: 178

I motion 1980/81: 1 av Allan Ekström och Inger Lindquist (båda m) yrkas att riksdagen – med avslag på propositionen i motsvarande del – beslutar anhålla att regeringen framlägger ett nytt förslag till körkortsreform såvitt avser överflyttning av körkortsärenden till allmän domstol med anledning av riksdagens tidigare fattade beslut härom.

I motion 1980/81: 2 av Göthe Knutson och Gullan Lindblad (båda m) yrkas att riksdagen beslutar att s.k. utbytesförfarande utan förarprov begränsas till att gälla endast B-körkort.

I motion 1980/81: 3 av Daniel Tarschys (fp) yrkas att riksdagen vid sin prövning av propositionen tillgodoser det i motionen framförda önskemålet om snabbare handläggning av vissa körkortsmål.

Utskottet

I propositionen behandlas förslagen i körkortsutredningens betänkande (SOU 1978: 27) Fortsatt körkortsreform och remissyttrandena över betänkandet. Flertalet av frågorna har tidigare förelagts riksdagen (prop. 1975/76: 155, TU 1975/76: 28, rskr 1975/76: 390) men har då ansetts behöva belysas ytterligare innan slutlig ställning tas till dem. Vidare tas i propositionen upp några frågor som har aktualiserats främst i anledning av erfarenheterna av den nya körkortslagstiftning som trädde i kraft den 1 januari 1978. Slutligen behandlas en framställning från Stockholms kommun om felparkeringsavgifterna samt – för riksdagens information – ställningstagandena till 1968 års Wienkonventioner på vägtrafiklagstiftningens område och de därefter träffade Europaöverenskommelserna.

De lösningar som förordas i propositionen anser sig utskottet kunna biträda. I det följande behandlar utskottet därför huvudsakligen endast de

delar av departementschefens framställning som berörs av de motioner som har väckts med anledning av propositionen samt under den allmänna motionstiden 1980.

Överflyttning av vissa körkortsmål från förvaltningsdomstol till allmän domstol

Riksdagen (TU 1975/76: 28, rskr 1975/76: 390) har tidigare uttalat att den allmänna domstolen borde besluta om körkortsåterkallelser vid sådana trafikbrott, beträffande vilka domstolen samtidigt dömer i saken. Bl. a. vissa gränsdragningsproblem som kunde uppkomma i sammanhanget skulle dock utredas ytterligare innan ett förslag i ämnet förelades riksdagen.

Körkortsutredningen har belyst dessa gränsdragningsproblem och vissa andra frågor som måste beaktas vid en uppdelning av körkortsmålen mellan tingsrätten och länsrätten. Utredningens slutsats är att nackdelarna med en sådan överflyttning är större än fördelarna, särskilt om hänsyn också tas till de förslag till förbättringar av handläggningen av körkortsärendena som utredningen föreslår.

Flertalet av remissinstanserna instämmer med utredningen, däribland riksåklagaren, Svea hovrätt, trafiksäkerhetsverket och Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande (NTF), vilka tidigare har uttalat sig för en överflyttning. Bl. a. domstolsverket och Sveriges domareförbund förordar en överflyttning men anser att den då måste avse alla körkortsmål och att en så ingripande reform kräver ytterligare utredningsarbete.

Departementschefen ansluter sig till utredningens och flertalet remissinstansers bedömning, att nackdelarna med en partiell överflyttning är större än fördelarna. Enligt departementschefen kan överflyttningen ske enligt två alternativ, som emellertid båda har betydande nackdelar. Det ena alternativet är att den allmänna domstolen får pröva körkortsfrågan enbart med beaktande av det trafikbrott för vilket domstolen samtidigt dömer. Det innebär att hela körkortsfrågan inte kan avgöras i ett sammanhang med följd att körkortshavaren i vissa fall löper risk att få genomföra en process även i förvaltningsdomstolen. Det andra alternativet är att den allmänna domstolen får beakta alla omständigheter som är av betydelse för körkortsfrågan och tillämpa de återkallelsegrunder som vid denna allsidiga bedömning blir aktuella. Det innebär att i huvudsak samma typ av körkortsmål avgörs i vissa fall av allmän domstol, i andra av allmän förvaltningsdomstol. Inget av dessa alternativ är enligt departementschefen acceptabelt, vare sig från principella eller praktiska synpunkter.

Enligt departementschefen framgår det klart av det material som nu har lagts fram att frågor om körkortsingripanden bör avgöras i ett sammanhang och av samma myndighet. Vidare anser departementschefen att det finns flera skäl mot att nu ta upp till diskussion frågan om en överflyttning av alla körkortsmål till allmän domstol. Bl. a. pekas på att länsdomstolarna nyligen har brutits ut från länsstyrelserna och omvandlats till fristående all-

männa förvaltningsdomstolar och att flera av förslagen som nu läggs fram är ägnade att effektivisera handläggningen av körkortsmålen och att skapa ökad trygghet för att såväl rätts- som trafiksäkerhetsaspekterna tillgodoses. Flera av de fördelar som man tidigare har anfört för en överflyttning av vissa körkortsmål till tingsrätten sägs därför ändå kunna uppnås. Departementschefen är dock medveten om att den nuvarande ordningen även i fortsättningen kan komma att uppvisa brister och att det därför är angeläget att utvecklingen på området följs uppmärksamt.

I motion 1980/81: 1 (m) hemställs att riksdagen — med avslag på propositionen i motsvarande del — beslutar anhålla att regeringen framlägger ett nytt förslag till körkortsreform såvitt avser överflyttning av körkortsärenden till allmän domstol med ledning av riksdagens tidigare fattade beslut härom.

Utskottet finner att den utredning som har gjorts visar att en uppsplittning av körkortsmålen mellan tingsrätt och länsrätt har betydande nackdelar. Utskottet vill särskilt peka på att risken för två prejudikatinstanser blir uppenbar, om båda domstolarna kan besluta om körkortsingripanden på grund av trafikbrott. Med hänsyn härtill och då förslag nu läggs fram som syftar till att förstärka processen i länsrätten anser sig utskottet kunna biträda departementschefens förslag. Utskottet avstyrker således motionen i fråga.

Handläggningen av körkortsingripanden

I propositionen förordas att ett allmänt ombud förordnas i varje län för att föra det allmännas talan i mål om återkallelse av körkort. Vidare föreslås nya bestämmelser om nämndemäns medverkan i körkortsmålen och att det införs en möjlighet att flytta över ett körkortsmål från en länsrätt till en annan. Det sistnämnda förslaget gör det möjligt för körkorts-havaren att få målet handlagt vid länsrätten i det län där han stadigvarande vistas. Detta underlättar för den som vill ha en muntlig förhandling. Varningsinstitutet föreslås också reformerat, bl. a. så att den lindrigaste formen av varning, s. k. självständig varning, benämns erinran. Slutligen förordas att förelägganden om förarprov även i fortsättningen skall användas endast som ett led i utredningsförfarandet och inte som en reaktion vid sidan av återkallelse, varning och erinran samt att något formellt hinder inte ställs upp mot förfarandet med s. k. förarprovsremisser, som har utbildats i praxis.

Utskottet har inget att erinra mot förslagen i denna del. Härigenom är också yrkandet i motion 1979/80: 1361 (m) om den s. k. självständiga varningen tillgodosett. Motionen bör därför inte föranleda någon särskild åtgärd från riksdagens sida.

Utländska körkort

Av propositionen framgår att kritik har riktats mot bestämmelserna på detta område. De anses svåröverskådliga, invecklade och i några delar motstridiga. De förslag som redovisas i propositionen för att rätta till dessa missförhållanden anser sig utskottet i huvudsak kunna biträda. En av frågorna, som också har tagits upp i motionen 1980/81: 2 (m), har emellertid gett utskottet anledning till en särskild kommentar.

Körkortsutredningen har föreslagit att möjligheten att byta ut ett utländskt körkort mot ett svenskt utan att avlägga förarprov begränsas till körkort med behörigheten B, dvs. det vanliga bilkörkortet. I propositionen förordas emellertid att utbytesförmånen skall gälla körkortsklasserna A och B, dvs. även körkort för motorcykel.

I förutnämnda motion hemställs att utbytesförfarandet utan förarprov begränsas till att gälla endast körkort med behörigheten B. Som skäl anförs att man i Sverige numera alltid kräver ett förarprov på motorcykel för att få ett körkort med behörigheten A, medan det i flertalet andra länder inte förekommer några sådana prov för att få köra motorcykel. I motionen hänvisas till ett tidigare uttalande av utskottet (TU 1974: 22), att det från trafiksäkerhetssynpunkt är i hög grad angeläget att förare av motorcykel erhåller utbildning för just detta slag av fordon och att körkort för bil inte skall medföra behörighet att föra motorcykel. Sedan den 1 januari 1976 gäller också i Sverige att ett godkänt förarprov med bil inte ger rätt att köra även motorcykel. Ett körkort i klassen AB, som har utfärdats tidigare efter prov med enbart bil, gäller dock även i fortsättningen också för motorcykel.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det från trafiksäkerhetssynpunkt inger betänkligheter att låta utbytesförmånen gälla även körkort för motorcykel, om något prov för motorcykel inte har avlagts innan det utländska körkortet utfärdades. Frågan har emellertid också en anknytning till trafiksäkerhetsutredningens förslag i betänkandet (Ds K 1980: 6–9) Trafiksäkerhet – problem och åtgärder, i vilket utredningen föreslår bl. a. en ny klassindelning för motorcyklarna. Utskottet anser därför att den bör behandlas av regeringen i samband med ställningstagandena till trafiksäkerhetsutredningens förslag. I avvaktan härpå synes någon särskild åtgärd från riksdagens sida inte vara påkallad i anledning av motionen.

Återkallelsegrunderna

Vad som sägs i propositionen om återkallelse av körkort på grund av s. k. smitning och på grund av brott mot grundläggande trafiksäkerhetsregler har inte gett utskottet anledning till någon erinran.

I motion 1979/80: 1359 (m) hemställs att riksdagen antar ett förslag till tillägg till återkallelsegrunderna av innebörd att ett körkort skall återkallas om körkortshavaren har förvärvat körkortet enligt bestämmelserna om utbyte av utländskt körkort mot svenskt och därvid företett ett falskt

utländskt körkort eller därmed jämförlig handling. Enligt motionären saknas en återkallelsegrund för dessa fall.

Utskottet vill till en början anknyta till departementschefens förslag om de utländska körkortet. Där förordar departementschefen att en ansökan om utbyte av ett utländskt körkort mot ett svenskt skall kunna avvisas om det finns anledning anta att det utländska körkortet inte är äkta. Det innebär att sökanden får ett större ansvar för att den handling som åberopas är ett giltigt körkort. En sådan ordning bör bidra till att antalet felaktiga utbyten minskar.

Skulle ett falskt utländskt körkort ändå ha bytts ut mot ett svenskt finns det givetvis all anledning att ifrågasätta om körkortshavaren fyller kraven för att inneha körkort. Körkortshavaren kan då med stöd av 33 § körkorts-förordningen föreläggas att ge in ett bevis om godkänt förarprov. Följs inte föreläggandet skall körkortet återkallas enligt 16 § 8 körkortslagen. Avlägger körkortshavaren ett godkänt förarprov, bör enligt utskottets mening körkortet inte återkallas.

Med hänvisning till det anförda avstyrks motionen i fråga.

Återkallelse på grund av straffbelagd gärning

Enligt huvudregeln i 18 § körkortslagen får beslutet om slutlig återkallelse av ett körkort på grund av straffbelagd gärning inte meddelas förrän frågan om straff har blivit avgjord genom en dom som har vunnit laga kraft.

Av propositionen framgår att denna regel i vissa fall kan leda till stötande resultat. Om ett körkort har återkallats tills vidare och det slutliga avgörandet i ansvarsfrågan dröjer, t. ex. på grund av överklaganden, händer det nämligen att den spärrtid som bestäms i beslutet om slutlig återkallelse understiger den tid som föraren faktiskt har varit fräntagen förarbehörigheten.

Denna fråga berörs också i motion 1980/81: 3 (fp) om en snabbare handläggning av vissa körkortsmål. Enligt motionären skulle länsrätten t. o. m. vara förhindrad att ompröva det interimistiska beslutet innan domen i ansvarsfrågan har vunnit laga kraft.

På inrådan av lagrådet förordas i propositionen den lösningen att giltighetstiden för det interimistiska beslutet begränsas i enlighet med vad som gäller för spärrtid. Om något slutligt avgörande i brottmålsdelen inte föreligger vid utgången av denna tid, återfår körkortshavaren sitt körkort lika tidigt som om en spärrtid hade gällt. I sitt slutliga beslut kan länsrätten sedan med stöd av den föreslagna nya bestämmelsen i 24 § första stycket körkortslagen förordna att något ytterligare ingripande inte skall ske.

Utskottet tillstyrker denna ordning. Med anledning av påståendet i den ifrågavarande motionen vill utskottet dessutom framhålla att ett interimistiskt beslut kan upphävas eller på annat sätt ändras utan något särskilt stadgande om det.

Med hänvisning till det anförda synes förenämnda motionsyrkande tillgodosett, varför motionen inte bör föranleda någon särskild åtgärd från riksdagens sida.

Ändringar i körkortsförordningen

I propositionen redovisar departementschefen för riksdagens information huvuddragen i de förslag till ändringar i körkortsförordningen som han senare avser att lägga fram för regeringen. Det är frågor som rör bl. a. förfarandet när någon vill *få tillbaka förarbehörigheten efter återkallelse* och förutsättningarna för *privat övningskörning*.

Utskottet har inget att erinra mot propositionen i denna del. Härigenom kommer också yrkandena i motion 1979/80: 1360 (m) om spärrtiden för körkort och i motionerna 1979/80: 534 (fp) och 1979/80: 1738 (m) yrkandet ! om visst förbud för den som saknar körkort att övningsköra privat att tillgodoses. Yrkandena bör därför inte föranleda någon särskild åtgärd från riksdagens sida.

I motion 1979/80: 1738 (m) hemställs vidare (yrkandena 2–4) om en översyn av reglerna om olika körkortsbehörighet och av de regler som skall motverka dels körning med bristfälliga bilar, dels olovlig körning.

Enligt motionärerna är särskilt definitionen på ett lätt släpfordon relativt svårfunnen och svårtillgänglig, vilket gör att en förare som ovetande om den rätta definitionen låter sin bil dra ett tungt släpfordon gör sig skyldig till olovlig körning.

Utskottet instämmer med motionärerna att bestämmelserna bör vara så tydliga och lättillgängliga som möjligt.

Definitionen på ett lätt släpfordon liksom på övriga fordonslag finns i en tabell i körkortsförordningen. Motsvarande tabeller återfinns i samtliga centrala vägtrafikförfattningar. Dessutom anges i förkortat skick på körkortets baksida vilken behörighet körkortet ger. Utskottet vill också peka på att trafiksäkerhetsverket och olika organisationer fortlöpande informerar om de behörighetsregler som gäller på området. Inför semestrarna brukar t. ex. särskild information riktas bl. a. till husvagnsägarna.

När det gäller utformningen av de olika definitionerna på fordonslagen vill utskottet erinra om att de svenska bestämmelserna har anpassats till 1968 års världskonventioner om vägtrafik (Wienkonventionerna). Denna anpassning är inte minst viktig därför att den bl. a. ger garantier för att de svenska körkortet godtas utomlands i enlighet med dess innehåll (prop. 1971: 65, TU 1971: 12, rskr 1971: 209).

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion 1979/80: 1738 (m) i denna del.

De övriga yrkandena (3 och 4) i motion 1979/80: 1738 (m) tar sikte på att undersöka möjligheterna att förverka framför allt trafikfarliga fordon som vanemässigt används till olovlig körning.

I samband med den senaste översynen av de allmänstraffrättsliga be-

stämmelserna om förverkande i brottsbalken (prop. 1968: 79, II.U 1968: 33, rskr 1968: 229) uttalades att en viss restriktivitet bör iakttas till förverkande som kriminalpolitiskt instrument och att man i första hand bör undersöka om straffskalan kan utformas så att man får en lämplig påföljd. Dessa uttalanden anser utskottet bör vara vägledande även när det gäller trafiksäkerhetsåtgärder. Med hänsyn härtill och då förslagen i motionen även i övrigt framstår som alltför ingripande avstyrker utskottet motion 1979/80: 1738 (m) också i berörda delar.

Felparkeringsavgifter

Utskottet kan tillstyrka att regeringen bemyndigas att fastställa avgiftsintervallen och att rambeloppen för olika typer av parkeringsöverträdelse anges i förordningen (1976: 1128) om felparkeringsavgift. Utskottet förutsätter att bestämmelserna utformas så att de kan administreras enkelt.

Förslaget i övrigt

Antalet balanserade körkortsmål vid länsrätterna har ökat från 9826 mål vid utgången av budgetåret 1976/77 till 18 297 mål vid utgången av budgetåret 1978/79. Under samma tidrymd har antalet inkomna körkortsmål ökat från 28 897 till 39 610 och antalet avgjorda mål ökat från 27 240 till 36 621. De ökande balanserna inger betänkligheter. Utskottet förutsätter att vissa av de reformer som nu föreslås kan bidra till att dels minska antalet inkomna körkortsmål till länsrätterna, dels öka genomströmningstakten i länsrätterna. Utskottet förutsätter också att regeringen och berörda myndigheter uppmärksammat följer utvecklingen på området och vidtar de åtgärder detta kan föranleda. Någon särskild åtgärd från riksdagens sida i ämnet anser utskottet därför inte vara påkallad f. n.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1971: 289) om allmänna förvaltningsdomstolar har utformats med beaktande av förslagen i proposition 1979/80: 1 om socialtjänsten. Riksdagen har emellertid ännu inte beslutat om den lagändringen. Den nuvarande lydelsen av 14 och 18 §§ är därför den som framgår av SFS 1979: 165 och SFS 1980: 385. Utskottet föreslår därför att paragraferna justeras i enlighet härmed.

Enligt förevarande proposition bör de nya bestämmelserna med vissa undantag träda i kraft den 1 januari 1981. Utskottet finner emellertid att tiden fram till nämnda tidpunkt är alltför knapp. Ikraftträdandet bör därför bestämmas till den 1 juli 1981. Ändringarna i lagen (1971: 289) om allmänna förvaltningsdomstolar och i lagen (1976: 206) om felparkeringsavgift bör dock kunna sättas i kraft redan den 1 januari 1981 med den övergångsbestämmelsen att de äldre bestämmelserna i 14 § 3 lagen (1971: 289) om allmänna förvaltningsdomstolar skall gälla till utgången av juni 1981.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *överflyttning av vissa körkortsmål*
att riksdagen med bifall till propositionen i motsvarande del avslår motion 1980/81: 1,
2. beträffande *handläggningen av körkortsingripanden*
att riksdagen med bifall till propositionen i motsvarande del lämnar motion 1979/80: 1361 utan åtgärd,
3. beträffande *utländska körkort*
att riksdagen med bifall till propositionen i motsvarande del lämnar motion 1980/81: 2 utan åtgärd,
4. beträffande *återkallelsegrunderna*
att riksdagen avslår motion 1979/80: 1359,
5. beträffande *återkallelse på grund av straffbelagd gärning*
att riksdagen med bifall till propositionen i motsvarande del lämnar motion 1980/81: 3 utan åtgärd,
6. beträffande *förfarandet när någon vill få tillbaka förarbehörigheten efter återkallelse*
att riksdagen med bifall till propositionen i motsvarande del lämnar motion 1979/80: 1360 utan åtgärd,
7. beträffande *övningskörning*
att riksdagen med bifall till propositionen i motsvarande del lämnar motionerna 1979/80: 534 och 1979/80: 1738 yrkandet 1 utan åtgärd,
8. beträffande *körkortsbehörighet*
att riksdagen avslår motion 1979/80: 1738 yrkandet 2,
9. beträffande *dels körning med bristfälliga bilar, dels olovlig körning*
att riksdagen avslår motion 1979/80: 1738 yrkandena 3 och 4,
10. att riksdagen med bifall till propositionen i övrigt antar förslaget till lag om ändring i körkortslagen (1977: 477) med den ändringen att ikraftträdandet senareläggs till den 1 juli 1981,
11. att riksdagen med anledning av propositionen antar förslaget till lag om ändring i lagen (1971: 289) om allmänna förvaltningsdomstolar med de ändringarna att paragraferna och ikraftträdandebestämmelsen erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

14 §

Länsrätt prövar

1. mål enligt skatte-, taxerings-, uppbörds- och folkbokföringsförfattningarna i den utsträckning som är föreskrivet i dessa författningar.

2. mål enligt *socialtjänstlagen* (1980:620), *lagen* (1980:621) med särskilda bestämmelser om vård av unga, *utlänningslagen* (1980:376), *smittskyddslagen* (1968:231), *lagen* (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling och *körkortslagen* (1977:477) i den utsträckning som är föreskrivet i dessa lagar samt mål enligt 21 kap. föräldrabalken.

2. mål enligt *barnavårdslagen* (1960:97), *lagen* (1954:579) om nykterhetsvård, *utlänningslagen* (1980:376), *smittskyddslagen* (1968:231), *lagen* (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling och *körkortslagen* (1977:477) i den utsträckning som är föreskrivet i dessa lagar samt mål enligt 21 kap. föräldrabalken.

18 §

Länsrätt är domför med en lagfaren domare ensam

1. när åtgärd som avser endast måls beredande vidtages.

2. vid sådant förhör med vittne eller sakkunnig som begärts av annan länsrätt samt vid sådant förhör i ärende enligt *utlänningslagen* (1980:376) som begärts med stöd av 57 § samma lag.

3. vid beslut som avser endast rättelse av felräkning, felskrivning eller annat uppenbart förbiseende.

4. vid beslut om återkallelse tills vidare av ett körkort, körkortstillstånd eller traktorkort eller om vägran tills vidare att godkänna ett utländskt körkort, när det är uppenbart att ett sådant beslut bör meddelas.

5. vid annat beslut som inte innefattar slutligt avgörande av mål.

Om det inte är påkallat av särskild anledning att målet prövas av fullsuten rätt, är länsrätt domför med en lagfaren domare ensam vid beslut som inte innefattar prövning av målet i sak.

Vad som sägs i andra stycket gäller även vid avgörande av

1. mål om utdömande av vite.

2. mål enligt *bevissäkringslagen* (1975:1027) för skatte- och avgiftsprocessen, enligt *lagen* (1978:880) om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter, om handlings undantagande från taxeringsrevision, skatterevision eller annan granskning och om befrielse från skyldighet att lämna kontrolluppgift enligt *taxeringslagen* (1956:623).

3. mål om omedelbart omhändertagande enligt 6 § *lagen* (1980:621) med särskilda bestämmelser om vård av unga,

3. mål om omhändertagande för utredning enligt 30 § *barnavårdslagen* (1960:97).

4. mål enligt uppbörds- och folkbokföringsförfattningarna med undantag av mål om arbetsgivares ansvarighet för arbetstagares skatt.

5. mål om uppdelning av taxeringsvärde enligt 8 § 3 mom. sista stycket *kommunalskattelagen* (1928:370).

6. mål som avser ändring av taxerad inkomst med högst 1 000 kronor.

7. mål enligt skatte- och taxeringsförfattningarna i vilket beslutet överensstämmer med parternas samstämmiga mening.

*Regeringens förslag**Utskottets förslag*

8. mål om rättshjälp genom offentligt biträde i ett ärende hos en annan myndighet.

9. mål enligt körkortslagen (1977:477), om beslutet innebär att varning meddelas eller om det är uppenbart att ett körkort, körkortstillstånd eller traktorkort skall återkallas eller att ett utländskt körkort inte skall godkännas.

10. mål i vilket saken är uppenbar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981. *De äldre bestämmelserna i 14 § 3 skall dock gälla till utgången av juni 1981.*

12. att riksdagen med bifall till propositionen antar förslaget till lag om ändring i lagen (1976:206) om felparkeringsavgift.

Stockholm den 11 november 1980

På trafikutskottets vägnar
BERTIL ZACHRISSON

Närvarande: Bertil Zachrisson (s), Bertil Jonasson (c), Rolf Sellgren (fp), Nils Hjorth (s), Wiggo Komstedt (m), Kurt Hugosson (s), Rune Torwald (c), Sixten Pettersson (m), Anna Wohlin-Andersson (c), Ove Karlsson (s), Eric Rejdnell (fp), Per Stenmarck (m), Rune Johansson (s), Margit Sandéhn (s) och Sten-Ove Sundström (s).